

به کدام نشریه مقاله بدهیم؟

نشریات معتبر و نامعتبر در حوزه مدیریت ورزشی

دکتر نازنین راسخ (عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم ورزشی)

دکتر حمید قاسمی (عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور)

مقاله تولید علمی پژوهشگر است که در صورت چاپ در یک نشریه معتبر می‌تواند باعث هویت و اعتبار محقق و سازمان او باشد. اهمیت چاپ مقاله در نشریات معتبر تا جایی است که برخی دانشگاه‌ها تا دو نمره از پایان‌نامه را برای آن در نظر می‌گیرند و بعضاً دانشجویان دکتری بدون پذیرش یا چاپ مقاله اجازه دفاع ندارند. حتی ارتقای اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها نیز منوط به این امر است و در مواردی چاپ مقاله در نشریات نامعتبر به اعتبار برخی اساتید لطمه‌های جبران‌ناپذیری را وارد کرده است. این مهم ضرورت آگاهی دانشجویان و اعضای علمی از شناخت نشریات معتبر و نامعتبر را افزایش داده است. در این مقاله تلاش شده است تا با مروری ساده امکان تشخیص نشریات معتبر از نامعتبر فراهم شود.

مقالات از نظر ساختار نوشتاری به انواع «پژوهشی، مروری، انتقادی و مطبوعاتی» تقسیم می‌شوند. نشریات پژوهشی دانشگاهی نیز به سه دسته «علمی-پژوهشی»، «علمی-ترویجی» و «علمی-تخصصی» دسته‌بندی می‌شوند. نشریات علمی-پژوهشی در ایران از اعتبار علمی بالاتری نسبت به دو نوع دیگر دارد تا جایی که برای کسب نمره دانشجویی و ارتقای اعضای علمی از امتیاز بالاتر و کلیدی‌تری برخوردار است. در آیین‌نامه ارتقای اساتید دانشگاه، این نوع مقالات در بند مستقلی ثبت و بر اساس سطح امتیاز نشریه یا ضریب تأثیر (IF) آن برای استاد امتیازآور کلیدی خواهند بود. نشریات «علمی-ترویجی» نیز در زمره نشریات پژوهشی هستند که بعضاً علاوه بر مقالات پژوهشی از مقالات مروری یا نقد یا ترجمه مقالات معتبر در سطح محدودی استقبال می‌کنند. برخی دانشگاه‌ها نمراتی بین نیم تا ۱ نمره از پایان‌نامه یا رساله را برای این نوع مقالات احتساب می‌کنند. در آیین‌نامه ارتقای اساتید این مقالات در بند غیر از مقالات پژوهشی و با عنوان مقالات «علمی-ترویجی» و امتیازی کمتر محاسبه می‌شوند و در نهایت نشریات «علمی-تخصصی» که اغلب باهدف کسب مجوز نشریات سطوح ۱ و ۲ کار خود را آغاز می‌کنند.

در جدول یک و دو فهرست برخی از نشریات پژوهشی کشور و نشریات بین‌المللی ارائه شده‌اند که آمادگی پذیرش مقالات حوزه مدیریت ورزشی را دارند.

جدول ۱. فهرست برخی از نشریات پژوهشی ایرانی دریافت‌کننده مقالات مدیریت ورزشی

ردیف	عنوان نشریه	نشانی	درجه نشریه
۱	پژوهش‌های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی	همدان http://smms.basu.ac.ir	علمی-پژوهشی
۲	پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی	مازندران http://msb.journals.umz.ac.ir	علمی-پژوهشی
۳	پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی	پیام نور http://rsmb.journals.pnu.ac.ir	علمی-پژوهشی
۴	مدیریت ورزشی	پژوهشگاه علوم ورزشی http://js.ssrc.ac.ir/smrj	علمی-پژوهشی
۵	مدیریت ورزشی	دانشگاه تهران http://Journals.ut.ac.ir	علمی-پژوهشی
۶	پژوهش در ورزش تربیتی	پژوهشگاه علوم ورزشی http://res.ssrc.ac.ir/	علمی-پژوهشی
۷	مدیریت و توسعه ورزش	گیلان http://research.guilan.ac.ir/jsmd/about.php	علمی-پژوهشی
۸	رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی	انجمن مدیریت ورزشی http://ntsmj.issma.ir/	علمی-پژوهشی
۹	مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی	پیام نور http://sportmedia.journals.pnu.ac.ir/	علمی-ترویجی

به منظور آشنایی با نشریات معتبر و غیرمعتبر از نقطه نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌توانید به آدرس الکترونیکی <http://journals.msrt.ir> (سامانه رتبه‌بندی نشریات علمی) مراجعه نمایید و با تایپ عنوان نشریه در قسمت جستجوی سامانه به معتبر و یا غیر معتبر بودن نشریه مورد نظر دست‌یابید. شکل شماره یک نمایی از صفحه سامانه رتبه‌بندی نشریات علمی را نشان می‌دهد.

ردیف	عنوان	صاحب امتیاز	ارزیابی ۱۳۹۴	ISSN	نمایه	آخرین شماره	مشاهده
۱	پژوهش در ورزش تربیتی	پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی	B1 79)	2538-2721 2538-3388	Others	۱۳۹۶/۴	
۲	رفتار حرکتی	پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی	B1 78)	2538-273X 2538-5593	Others	۱۳۹۶/۱	

شکل ۱. سامانه رتبه‌بندی نشریات علمی

در جدول شماره دو نیز برخی از نشریات معتبر بین‌المللی در حوزه مدیریت ورزشی معرفی شده است.

جدول ۲. فهرست برخی از نشریات پژوهشی بین‌المللی دریافت‌کننده مقالات مدیریت ورزشی

ر	عنوان نشریه	نشانی
۱	Journal of Sport Management(JSM)	http://journals.humankinetics.com/jsm-contents
۲	Sport Marketing Quarterly(SMQ)	http://fitpublishing.com/journals/smq
۳	International of Sport Management & Marketing	http://www.inderscience.com/jhome.php?jcode=IJSMM
۴	Journal of Leisure Research	http://js.sagamorepub.com/jlr
۵	Leisure Science	http://www.tandfonline.com/loi/ulsc20
۶	Sport Management Review	http://www.journals.elsevier.com/sport-management-review/
۷	European Sport Management Quarterly	http://www.tandfonline.com/toc/resm20/current#.VSfwt01FD4g
۸	The Sport Journal	http://thesportjournal.org/
۹	International sport Journal	http://www.sapub.org/journal/aimsandscope.aspx?journalid=1113
۱۰	Sport management education Journal	http://journals.humankinetics.com/smej-contents
۱۱	Cyber Journal of Sport Marketing	http://pandora.nla.gov.au/tep/10007
۱۲	International Journal of Sport Marketing and Sponsorship	http://www.imrpublications.com/journal-landing.aspx?volno=L&no=L

به منظور اطلاع از معتبر یا نامعتبر بودن نشریات بین‌المللی می‌توان به آدرس الکترونیکی <http://impactfactor.ir> (سامانه اعتبارسنجی مجلات علمی) مراجعه و شماره ISSN نشریه را درج کرد (شکل ۲).

شکل ۲. سامانه اعتبار سنجی مجلات علمی

شکل سه نتایج بررسی یک ژورنال بین‌المللی را نشان می‌دهد.

نتایج بررسی برای ژورنال با شناسه ۰۳۴۲۸۹۲۳ در تاریخ ۱۰ مرداد ۱۳۹۶		
این ژورنال در انجمن مورد پرسش/بحث قرار گرفته شده است		
در فهرست سیاه وزارت علوم و دانشگاه آزاد اسلامی یافت نشد		
هشدار: در فهرست ژورنال‌های هایجک شده یافت شد		
Title	ISSN	Reports
Cinclus	03428923	impactfactor.ir
در فهرست مجلات نمایه شده JCR یافت نشد		
در فهرست مجلات نمایه شده Master Journal List یافت شد		
CINCLUS		
Address (Country) :		Coverage :
BUND VOGELSCHUTZ VOGELKUNDE E V HERDECKE-HAGEN C/O TIMOTHY DRANE SIEDLERST 9 HAGEN GERMANY 58097		Zoological Record
در فهرست مجلات نمایه شده Scopus یافت نشد		
در فهرست مجلات نمایه شده DOAJ دسترسی آزاد یافت نشد		
در فهرست مجلات نمایه شده PubMed یافت نشد		
در فهرست مجلات نمایه شده ISC یافت نشد		

شکل ۳. نتایج بررسی یک ژورنال بین‌المللی

در ادامه به تعاریف عملیاتی، مفاهیم ارائه شده در شکل شماره سه پرداخته می‌شود.

الف) انجمن: وبسایت ضریب تأثیر <http://impactfactor.ir/forums>

ب) [فهرست سیاه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری](#): آخرین لیست نشریات نامعتبر (Black list Journals) و جعلی (Fake & hijacked journals)، همواره از طریق وبسایت «دفتر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی امور پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری» در آدرس <http://rppc.msrt.ir> منتشر می‌شود.

ج) لیست نشریات نامعتبر (Black list Journals): مشخصات مجلات بی‌اعتبار هر ساله پس از بررسی کارشناسان وزارت علوم منتشر می‌شود و کمک شایانی به پژوهشگران و اساتید در شناسایی مجلات بی‌اعتبار می‌کند.

د) مجلات جعلی (hijacked journals) یا تقلبی (Fake): مجلات جعلی به دروغ نام و نشان علمی مجله‌ای (اغلب مجلات بدون وبسایت) را جعل کرده و با ظاهرسازی دروغین اعم از قرار دادن آرشیو مقالات مجله اصلی، درج ISSN مجله اصلی و یا ثبت ادمین بانام مجله دربی فریب پژوهشگران و دانشجویان برای سودجویی مالی خود هستند. این مجلات با سوء استفاده از نام مجله معتبری که وبسایتی ندارد، وبسایتی را با نام آنها ثبت و خود را به دروغ به جای آنها معرفی می‌کنند.

ه) نشریات یغماگر (Predatory journals): یک نشریه یا ناشر یغماگر (predatory journals/publishers) بدون فرایند داوری صحیح و قابل‌اتکا (peer review) و صرفاً با دریافت هزینه از مؤلف، مقاله را پذیرش و چاپ می‌کنند. این امر موجب قربانی شدن کیفیت اثر علمی در ازای کسب منافع مالی می‌شود. پژوهشگرانی که اقدام به چاپ مقاله در نشریه‌های یغماگر کنند، خود و سازمان علمی خود را در معرض بی‌اعتباری علمی قرار می‌دهند. برخی از ویژگی‌های مشترک در نشریات یغماگر را می‌توان در جدول سه مرور کرد.

جدول ۳. ویژگی‌های مشترک نشریات یغماگر

ردیف	ویژگی	توضیح
۱	پذیرش سریع	مدت‌زمان بسیار کوتاه داوری و پذیرش سریع مقالات بدون طی فرایند داوری صحیح و بررسی کیفی آنها
۲	ویراستاران ناشناس	اغلب از افرادی استفاده می‌کنند که به‌تازگی از رساله خود دفاع و یا مقاله‌ای منتشر کرده‌اند.
۳	ادعاهای شک‌برانگیز	قرار دادن نام دانشمندان تراز اول و مطرح در فهرست ویراستاران مجله بدون اطلاع خود آنان و یا ادعای یک‌طرفه ارتباط با مراکز علمی معتبر و مشهور
۴	دامنه وسیع موضوع	دامنه (scope) وسیعی جهت پذیرش مقاله دارند و تقریباً در هر موضوعی مقاله می‌پذیرند.
۵	ضرایب تأثیر مغایر	ضریب تأثیر ادعا شده توسط ژورنال متفاوت با ضریب تأثیر شناخته‌شده محافل علمی (یعنی گزارش تامسون روتیزز) Journal Citation Reports است.
۶	طرح مطالب نامرتب با کیفیت	عنوان نمودن و برجسته کردن مطالبی که هیچ ارتباطی با سطح کیفی ژورنال ندارد، نظیر داشتن ISSN و حضور در Ulrich's Periodical Directory و یا اختصاص Doi برای هر مقاله

و) JCR: گزارش استنادی مجلات (Journal Citation Reports) یا به‌اختصار JCR، به‌صورت سالانه، توسط موسسه اطلاعات علمی تامسون (ISI) در دو نسخه علوم (Sciences) و علوم اجتماعی (Social Sciences) منتشر می‌شود. گزارش استنادی مجلات نسخه علوم؛ شامل اطلاعات بیش از ۸۰۰۰ مجله در حوزه‌ی علم و فناوری و گزارش استنادی مجلات نسخه علوم اجتماعی؛ شامل اطلاعات بیش از ۳۰۰۰ مجله در حوزه علوم اجتماعی است.

ز) Master Journal List: این فهرست شامل تمام ژورنال‌های نمایه شده در موسسه تامسون روتیزز است.

ح) SCOPUS: اسکو پوس بزرگ‌ترین پایگاه اطلاعاتی چکیده و استنادی جهان است؛ یعنی علاوه بر چکیده مقالات، دارای فهرست منابع هر مقاله نیز بوده و بدین ترتیب امکان محاسبه تعداد استنادات به هر مقاله را فراهم می‌کند. از این رو می‌توان دریافت هر مقاله در این مجموعه، تاکنون چند بار توسط سایر مقالات مورد استناد قرار گرفته است که این خود

شاخصی برای تعیین کیفیت مقاله می‌شود. همچنین مؤثرترین کشورها، نشریات، مؤسسات علمی، آثار و دانشمندان از این طریق مشخص می‌شوند. اسکو پوس اواخر سال ۲۰۰۴ از سوی الزویر (ناشر هلندی) راه‌اندازی شد. این پایگاه با همکاری ۲۱ مؤسسه از سراسر جهان ارائه‌شده و به‌سرعت رقیب جدی موسسه اطلاعات علمی شد که قریب ۵۰ سال پیشرو نمایه‌های استنادی در جهان بود. این پایگاه روزانه آپدیت می‌شود. دامنه مطالب تحت پوشش این مجموعه شامل حوزه‌های «فنی Technical»، «پزشکی Medical»، «علوم اجتماعی Social Sciences»، «ادبیات literature»، «هنر Art» و «علوم انسانی Humanities» در نشانی www.scopus.com است.

ط) DOAJ: راهنمای مجلات با دسترسی آزاد (Directory of Open Access Journal) در نشانی <http://doaj.org> است. این راهنما تعداد زیادی از مجلات رایگان در حوزه‌های مختلف علوم که عمدتاً به‌زبان انگلیسی هستند را پوشش می‌دهد و امکان جستجو و مرور (Browse) در مجلات و مقالات را فراهم می‌آورد. **ی) PubMed:** مهم‌ترین ابزار برای جستجوی پایگاه داده‌های آزاد (دیتابیس) مدلاین است، که حاوی اطلاعات بیبلوگرافی پژوهشی برای تمام رشته‌های «علوم پزشکی و زیست‌شناسی» است. این دیتابیس تا سال ۲۰۰۸ حاوی ۱۷ میلیون عنوان بود که قدیمی‌ترین آن‌ها به سال ۱۸۶۵ بازمی‌گردد. بایمدهای مجموعه‌ای از اطلاعات کیفی مرکز ملی اطلاعات زیست‌فناوری و سایر نهادهای و سازمان‌های دولتی حوزه سلامت ایالات متحده آمریکا است. این دیتابیس به‌طور رایگان برای جهانیان قابل‌دسترس است.

ک) مؤسسه اطلاعات علمی یا (ISI Institute for Scientific Information): مؤسسه‌ای با تمرکز بر علم‌سنجی و انتشارات علمی است که در سال ۱۹۶۰ توسط یوجین گارفیلد تأسیس شد. این مؤسسه توسط مؤسسه علمی تامسون در سال ۱۹۹۲ خریداری و به‌عنوان Thomson ISI شناخته شد و اکنون نیز بانام Thomson Scientific شناخته می‌شود. مؤسسه اطلاعات علمی بخشی از شرکت Thomson Reuters است. مؤسسه ISI خدمات مربوط به پایگاه‌های داده فهرست کتاب‌ها و مقالات را ارائه می‌دهد. به‌طور اختصاصی این خدمات نمایه‌سازی نقل‌قول‌ها و تحلیل آن‌ها است که توسط خود گارفیلد پایه‌گذاری شده است. این خدمات شامل نگهداری داده‌های نقل‌قول‌های مقالات هزاران نشریه دانشگاهی است. این خدمات از طریق سرویس پایگاه داده ISI's Web of Knowledge در دسترس است. این پایگاه داده به پژوهشگران این امکان را می‌دهد که بدانند کدام مقاله‌ها بیشتر مورد ارجاع قرار گرفته و چه مقالاتی از این مقاله مطلبی را نقل‌قول کرده‌اند.